

CONFERINȚĂ ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ

DIALOGUL CIVILIZAȚIILOR:
ETICĂ, EDUCAȚIE, LIBERTATE ȘI
RESPONSABILITATE ÎNTR-O LUME ÎN SCHIMBARE

15 - 17 OCTOMBRIE 2012

INSTITUTUL INTEGRARE EUROPEANĂ ȘI ȘTIINȚE POLITICE AL ACADEMIEI
DE ȘTIINȚE - CHIȘINĂU - MOLDOVA

SECȚIUNEA: ETICA ȘI PROVOCĂRILE CONTEMPORANEITĂȚII

O DATORIE DE MEMORIE: REÎNTOARCEREA LA NOUA
ORDINE MONDIALĂ A INFORMAȚIEI ȘI COMUNICĂRII

PROF. UNIV. DR. HAB. FRANCIS DESSART

O datorie de memorie: reîntoarcerea la noua Ordine Mondială a Informației și Comunicării

Dacă noile tehnologii ale informației (N.T.I.) reprezintă un domeniu extraordinar de interesant, a dezbate despre ele în România are valoare de simbol, din moment ce cibernetica, această bază indispensabilă a preocupărilor noastre, nu s-a născut în California, ci, în România, în anii 1920. Ștefan Odobleja și-a publicat în 1938 prima sinteză a cercetărilor sale într-un voluminos tratat de „Cibernetică generală și psihologie consonantistă”. Aceasta este o operă de știință și filozofie, nu numai despre o cibernetică generalizată, dar și despre prima psiho-cibernetică și filozofie a sistemelor în sensul contemporan al teoriei generale a sistemelor. Anterioritatea operei lui Odobleja este incontestabilă și națiunea română se poate mândri legitim cu aceasta! Nici un specialist în științele informației și comunicației nu poate neglija opera în cauză, iar în aceste vremuri ale unilaterismului, este mai mult decât util să amintim rolul important al cercetătorilor din estul Europei...

Pe un plan mai actual, România, care are vocația de punte între culturi, civilizații, limbi și regiuni, va putea să joace un rol deloc neglijabil, în faza de reciclare și redistribuire, pentru a astupa pe cât se poate prăpastia numerică. Dar această prăpastie nu este numai Nord-Sud, ci și cantitativ-calitativ. De fapt, însă, ce sunt cu adevărat N.T.I., dacă nu o unealtă pe care trebuie în primul rând să o ai, pentru a învăța să te servești de ea și mai apoi să o faci cum se cade. Multe dezbateri au tendința de a încurca lucrurile! Dezbaterea nu e nouă de altfel și dacă nu suferim de amnezie intelectuală, ne vom aminti că aceleași lucruri s-au spus despre toate celelalte medii: presă scrisă, radio sau televiziune.

Problematica noii ordini internaționale a informației ne duce cu mintea spre sfârșitul anilor șaptezeci / începutul anilor optzeci, într-o epocă în care Mustapha Masmoudi făcea o primă și inevitabilă sinteză a problemei într-un raport cunoscut sub numele de „raportul Masmoudi”. A urmat crearea Comisiei internaționale de studiu al problemelor comunicării, prezidată de Sean Mc Bride care, în lipsa unui adevărat raport de sinteză a publicat, sub egida U.N.E.S.C.O., un fel de culegere „Voci multiple – o singură lume”. Distorsiunea mediatică Nord-Sud era desigur vizibilă în ea, dar nu era un raport de sinteză, ci o succesiune de expertize cu sensuri diverse.

Această absență – mai exact imposibilitate – a unei concluzii concrete pare a fi și primejdia care pândește numeroase reuniuni internaționale în care prea mulți experți nu au o viziune interdisciplinară și cu atât mai mult una trans-disciplinară, și în care unii văd mai degrabă un fel de forum / bazar pentru a vorbi de cu totul altceva (lucruri adesea interesante dar în afara subiectului).

Ajuns în acest punct, mă voi îndepărta și eu de subiect, pentru a evoca o chestiune semantică. La scară planetară, prin bunăvoința unor transmițători docili, opinia publică asistă la apariția unui vocabular ciudat.

De exemplu: **Comunitate internațională**, termen care, ca și Arleziiana lui Daudet și apoi a lui Bizet, rămâne invizibilă și în numele căreia, fără a o defini vreodată, fiecare spune tot ce vrea, orice și invers. Alte erori seamănă confuzie: de exemplu **libertatea presei**, deși acest termen este departe de a fi criteriul sintetic al dreptului la informare și la comunicare. Vom justifica oare într-o bună zi siturile pedofile sau teroriste? Vom transforma oare pe vinovați în victime? Răspunsul este, vai, pozitiv: nu mai este o temere, ci o realitate. Ajung să mă gândesc că termenul de **societate civilă** riscă să devină fie un alibi, fie o gară în care nimeni nu vine din același loc și nimeni nu așteaptă același tren.

Dacă în psihologie nu pot fi manipulate simbolurile, în domeniile legate cât de cât de politologie nu ne putem juca cu cuvintele fără consecințe grave, chiar dacă sunt inconștiente...

Pe de altă parte, chiar dacă N.T.I. sunt un context extrem de atrăgător pentru o înnoire a pedagogiei, ele rămân un recipient al cărui conținut va trebui definit la nivelul C.V.-urilor și al identităților culturale.

Academismul desuet a dominat prea multă vreme: era de acum sever condamnat (în termeni virulenți) de Ștefan Odobleja... Dar aceasta nu înseamnă că oricine posedă un site, devine dintr-odată un pedagog. Ar fi o iluzie sau o demagogie...

Așa cum o semnala declarația U.N.E.S.C.O. de la Dakar, a sosit ceasul promovării universităților deschise și a universităților particulare. Acest din urmă termen mi se pare foarte prost ales. Prefer de multă vreme pe cel de **universitate internațională neguvernamentală**. Subliniind încă o dată că neguvernamental nu înseamnă (sau nu înseamnă neapărat) anti-guvernamental!

În 1980, la un seminar patronat de Sean Mc Bride și lord Philip Noël-Baker, puneam un jalon numit „Spre o filozofie a comunicării”. Problematika a rămas de actualitate, chiar dacă contextul multimediat și tehnologic a evoluat vizibil.

După ce și-a însușit o calificare (cu atât mai energic, cu cât N.T.I. vor răspunde aici unei dorințe a populațiilor respective), fiecare este liber să își illustreze convingerile: dar după... nu înainte!!!

Școala viitorului va fi o școală liberă... pentru a cita încă o dată, în propria sa țară pe Ștefan Odobleja, a cărei memorie, mi-a făcut plăcere să o evoc cu modestie.

PROF. UNIV. FRANCIS DESSART PHD, DR. HAB

Professeur et vice-recteur émérite d'universités

Registered expert International Bureau of Education/Unesco

Délégué Benelux de l'Organisation Mondiale de l'Éducation (Genève)

Membre titulaire et représentant en Belgique de l'Académie internationale arménienne 'Ararat'

Auteurs de plusieurs livres, monographies et cours (politologie, sciences humaines, éducation, etc)

Membre de la Société des Auteurs et Poètes de la Francophonie, de la Société des Écrivains Chrétiens, etc.

Prix 2012 de l'Académie 'Ararat' en sciences sociales